

Quick releasesysteem voor zeeforel

Zeeforelvissen kan heel frustrerend zijn. Je moet er vaak 1.000 keer voor werpen om er eentje te haken en dan heb je hem nog niet, want zeker de helft van de forellen ontdoet zich tijdens de dril van de haak...

Tom Sintobin stelt in deze bijdrage een veelbelovende uitvinding voor van de bekende Deense specialist Jens Bursell. Een interessante montage voor Scandinaviëgangers, maar beslist eveneens voor het groeiende legertje die-hards die de zeeforel ook in Nederland achter de vinnen zitten.

Dergelijke klassieke kunstasjes zijn prima om een zeeforel – na 1.000 worpen! – te verleiden, maar zie ze dan ook nog maar eens aan de haak te houden...

An het eind van de negentiende eeuw stelde een voorzitter van een octrooienbureau vast nadat hij het zoveelste patent had ondertekend: “nu is alles toch al uitgevonden dat maar kon worden uitgevonden...” In het licht van het achteraf was dat natuurlijk een blunder van jewelste: televisies, vliegtuigen, computers, smartphones en noem maar op: het moest allemaal

nog bedacht worden. Deze anekdote spookt vaak door mijn hoofd als ik nadenk over de geschiedenis van onze sportvisserij. Hoe vaak hebben vissers al niet gedacht dat alles nu wel bekend was over een vissoort? Karpervissers dachten decennialang dat je hun favoriete vissoort het makkelijkst ving met een freelined aardappel waarin je de haak had verstopt. Tot een Brit die net iets beter nadacht

dan de rest op de proppen kwam met vastloodsystemen en gekookte deegballetjes die met een dun draadje aan een kale haak waren bevestigd en werkelijk de sterren van de hemel vingen. Snoekbaarzen moest je met een dood stukje vis vangen, zeiden ze vroeger, en toen verzon iemand het verticalen met shads en loodkopjes en dat bleek voorheen ondenkbare aantallen op te leveren. En juist nadat iedereen was gaan geloven dat snoekbaars enkel strak tegen de bodem te vangen was, begon een stel Zweden dan weer ‘pelagisch’ te vissen – in het midden van de waterkolom – en ze vingen vissen waarvan iedereen dacht dat ze al lang niet meer bestonden... Ja, als er een ding is dat onze hobby zo eindeloos interessant maakt, dan is het wel dat niets ooit helemaal perfect en af is: er is altijd ruimte voor verbeteringen, voor nieuwe ontdekkingen.

HET PROBLEEM

De bekende professionele Deense hengelsportjournalist Jens Bursell weet dat als geen ander. Hij vist op alles wat vinnen en schubben heeft, maar de zeeforel is toch wel zijn absolute favoriet. Hoe kan het ook anders, aangezien Jens in Denemarken woont, hét zeeforelparadijs bij uitstek. Nu zijn zeeforellen lastige klanten, zoals iedereen weet die er ooit op heeft gevestigd. Ze hebben niet voor niets de bijnaam ‘de vis van de duizend worpen’, want ze vinden het lollig om hun kaken het grootste gedeelte van de week op elkaar te houden. Nazwemmen, ja, dat is hun favoriete sport, zoals blijkt uit de

Nazwemmen, ja, dat is hun favoriete sport...

Jens is compleet verslingerd aan het vissen op die zilveren torpedo's.

onderwaterbeelden die je op tal van filmpjes kunt zien; soms achtervolgen hele roedels van die rovers het kunstaas! Maar pakken, ho maar... En als er dan eindelijk zo'n zilveren torpedo zijn of haar zelfbeheersing verliest en zich op onze lepel of plug of wat dan ook stort, dan pleegt de forel meestal meteen na de aanslag

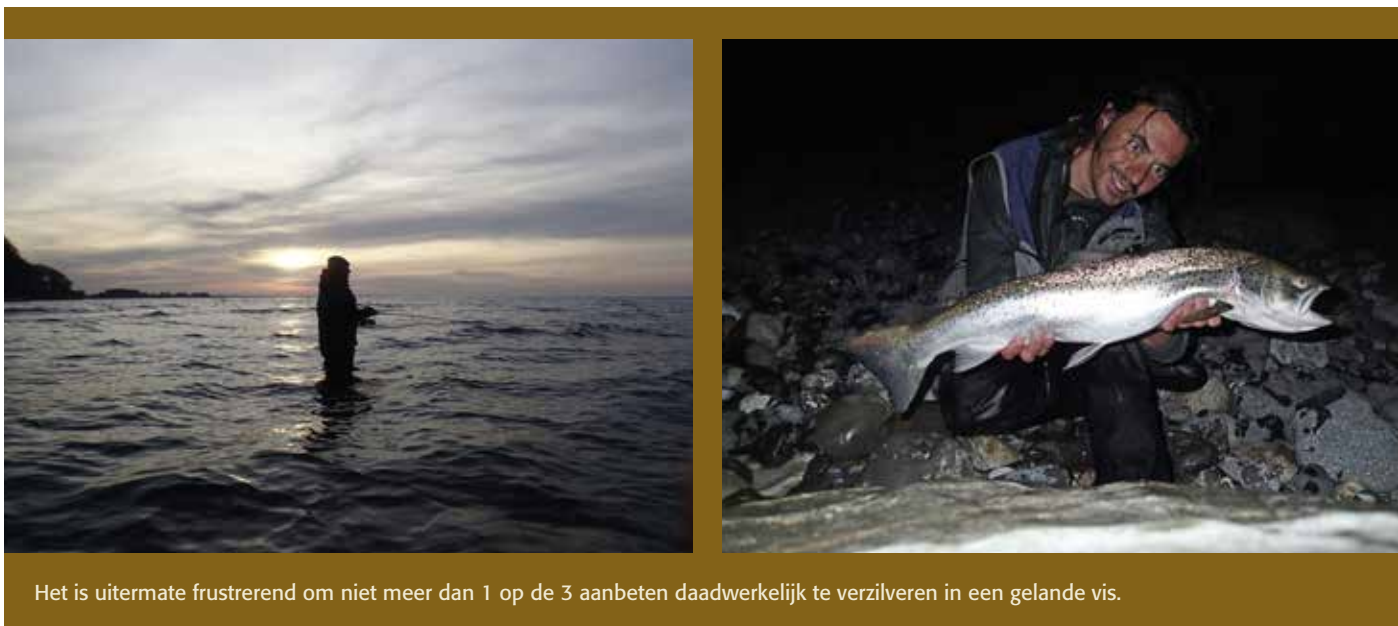
een paar salto's in de lucht en schudt daarbij in zeker de helft van de gevallen ongegeerd de haken uit zijn bek. Als visser word je daar niet blij van. Sterker nog: het is eigenlijk verwonderlijk dat de Deense kunst niet vol skeletten ligt van zeeforelvisers die harakiri hebben gepleegd op hun waadstok nadat de prooi die ze

na dagen lang ontbering (waden in ijskoud water, terwijl de golven over je slaan, bij nacht en ontij) konden haken maar binnen de minuut weer kwijtraakten...

1 OP 3

Maar goed: Jens is zijn leven nog lang niet moe en besloot dit hele probleem eens serieus te bestuderen. Zijn wetenschappelijke achtergrond - hij behaalde een masterdiploma biologie aan de Universiteit van Kopenhagen, met een onderzoek over woudvogels - kwam hem daarbij goed van pas.

Jens pakte de zaken zeer systematisch aan en begon dus met een grondige diagnose van het probleem. De eerste vraag die hij zich stelde, was hoeveel kansen men eigenlijk precies verspeelt. Om dat te weten te komen, stelde hij een netwerk samen van zeeforelvisers die precies bijhielden hoeveel 'contacten' met zeeforel ze hadden, en hoeveel daarvan daadwerkelijk in een gelande zeeforel resulteerden. Onder 'contacten' begrijpt Jens enkel zeeforellen die het kunstaas daadwerkelijk in de bek hebben gehad en die de visser heeft gevoeld - dus geen volgers, die alleen maar kijken. Duizenden contacten heeft hij verwerkt in zijn computer

Het is uitermate frustrerend om niet meer dan 1 op de 3 aanbeten daadwerkelijk te verzilveren in een gelande vis.

Zeeforellen zijn ware meesters in het uitbuiten van het zogenoemde hefboomeffect...

en netjes geordend volgens soort kunstaas. De resultaten, die hij in zijn fenomenale boek *Meerforellen. Küstenangeln mit Profi-taktiken* (2013) heeft gepubliceerd, logen er niet om: in het slechtste geval, namelijk een grotere plug voorzien van een dreg, worden slechts 31 procent van de zeeforellen die toeslaan ook daadwerkelijk geland. Dat is dus minder dan 1 op 3! Een lepel met een dreg doet het iets beter met 43 procent, maar dat is nog altijd minder dan de helft. Vliegvisser varen niet veel beter door 49 procent van de aanbeten te landen. Maar waarom weten zeeforellen zich zo vaak van de haak te ontdoen?

HEFBOOMEFFECT?

Jens keek heel kritisch naar de diverse mogelijke verklaringen. De meest gehoorde uitleg is dat de zeeforellen meesters zijn in het uitbuiten van het zogenoemde hefboomeffect. Wanneer ze met hun kop schudden tijdens de dril (en al helemaal tijdens de salto), slingert het kunstaas heen en weer - waardoor er druk komt te staan op de haak, die vervolgens losschiet. Er zijn al tal van pogingen gedaan om dit op te lossen. Sommige vissers monteren dubbele splitringen tussen dreg en kunstaas, om zo minder druk op de haak te laten ontstaan tijdens het kopschudden.

Nog een stuk vernuftiger zijn de zogenaamde inlinelepels, die diverse merken inmiddels in het assortiment hebben. De hoofdlijn loopt er dwars door, zoals bij een schuifloodje, en aan het uiteinde zitten een haak en een kraaltje om de knoop te beschermen. Zo kan het kunstaas op de lijn naar boven schuiven tijdens dat beruchte kopschudden, waardoor het hefboomeffect weg is. In theorie althans, want Jens' tabellen laten een minder rooskleurig beeld zien: een dreg in combinatie met zo een

schuivend kunstaas resulteert in 39 procent gelande vissen, en een enkele haak in 49 procent. Uit deze toch vrij onthutsende resultaten trok Jens zijn conclusie: het

hefboomeffect is *niet* de hoofdoorzaak van het veelvuldige verspelen van zeeforellen, hooguit een beperkt betekenisvolle factor. Maar wat dan wel?

PENETRATIE

Op röntgenfoto's is te zien dat een zeeforel een ontzettend harde schedel heeft, waarin een gewone haak maar heel lastig kan binnendringen. Op de harde beenplaten van de bek ligt een zacht 'vleeskussen' waarin een haak wel kan doordringen.

Na het bekijken van een röntgenfoto van de kop van een zeeforel begon het hem te dagen...

HAKENPRAAT

Jens haalde werkelijk alles uit de kast om daar achter te komen, en toen hij een röntgenfoto (geen grap) van de kop van een zeeforel zag, begon het hem te dagen: zo'n zeeforel heeft een ontzettend harde schedel waarin een gewone haak maar heel lastig kan binnendringen, hoe scherp hij ook is. Eigenlijk is het scharnier van de bek de enige plek waarin het kan, maar dan moet je als visser geluk hebben dat de haak zich juist daar in de buurt bevindt bij de aanslag.

Jens zag op de foto's echter nog iets: op de harde beenplaten van de bek ligt een zacht 'vleeskussen' waarin een haak wel kan doordringen, maar: dat laagje is uiterst dun. Afhankelijk van het formaat van de forel heeft dat

laagje een dikte van tussen de 0,8 (bij forellen van minder dan 30 cm) en de 4,5 mm (bij 60 cm-vissen). Vervolgens ging Jens nameten hoe groot de afstand was vanaf de punt van de haak tot net voorbij de weerhaak

en... Je voelt hem al komen: die is bij de doorgaans bij de zeeforelvisserij gebruikte dreggen te groot, zodat de haakpunten niet tot over de weerhaak kunnen doordringen. Om je een idee te geven: bij een dreg

De eerste versie van de zogenoemde release-rig was geboren...

DE MOEITE WAARD!

Wie wil weten hoe je zo'n release-rig zelf kunt maken, kan ik aanraden om het boek van Jens te lezen, dan wel een van de vele artikelen en instructiefilmpjes erover die hij online heeft geplaatst. Zie bijvoorbeeld:

<http://bursell.dk/artikler/saltwater/release-rig-inliners-seatroun.pdf>

AANSCHAFFEN?

Wil je deze clips ook een keer een kans geven? Je kunt ze bestellen via het internet in een van de vele Deense winkels die ze inmiddels verkopen (<https://fiskegrej.dk/jens-bursell-release-connector.html>) of bij Fish Inn in Venlo (www.roven.nl). Hoe je ze moet monteren, zie je onder meer op www.youtube.com/watch?v=kzaVTTPbw1s

En wie graag een keer op het Deense eiland Møn wil vissen, waar de kans op een echt grote zeeforel stukken groter is dan op de meeste andere Deense plekken, kan een kijkje nemen op www.visreis.nl/bestemmingen/moen/ Als je gaat en je vindt er mijn hart dat ik daar verloren heb tijdens mijn eigen zeeforeltripje, kun je het mij dan a.u.b. terug bezorgen?

Je dient zo'n release-rig echt tot op de millimeter nauwkeurig te knopen...

maatje no. 2 of 4 is die respectievelijk 4,6 of 5 mm en dat betekent dat je met die formaten dreggen alleen bij vissen van 60cm+ een kans maakt om ze daar te haken.

Jens besloot dus om met veel kleinere dreggen aan de slag te gaan, maatje – hou je vast – no.12. Omdat hij wist dat een haak die vlak achter het kunst-aas komt niet in wat hij noemt in de 'schaduw' ervan moet hangen om te kunnen prikken, dokterde hij een systeem uit om de dreg enigszins opzij van het kunst-aas te laten bengelen. En omdat hij vermoedde dat forellen het aas soms bij de kop pakken, besloot hij twee dreggen te monteren...

De zogenoemde release-rig was geboren: een zeer ingenieus systeem waarbij twee kleine dregjes naast de lepel komen te hangen, die echter bij de aanslag losschieten uit het kunst-aas zodat er geen hefboomeffect kan optreden.

JACKPOT!

Jens had hiermee duidelijk de jackpot gewonnen, want het aantal in een gevangen vis omgezette contacten liep op tot 85 procent met de lepel en 92 procent met de vlieg. Dit systeem is inmiddels al bijna tien jaar oud en desondanks is het

nooit doorgebroken bij het 'grote visserspubliek', ondanks Jens' talloze publicaties in diverse talen. Dat heeft volgens mij drie redenen. Ten eerste is het beslist geen makkelijk systeem om te knopen. Je hebt bizar veel spullen nodig en het moet allemaal heel nauwkeurig om het te laten werken. Je dient zo'n release-rig echt tot op de millimeter nauwkeurig te knopen, want anders gooi je het in de war – en ik spreek uit ondervinding. Tenslotte is dit systeem dermate efficiënt dat je werkelijk alles haakt wat je lepel onderweg tegenkomt. Als er ook maar één sliertje wier in het water zweeft, dan kun je er donder op zeggen dat je het gaat vangen... Dat moet best frustrerend zijn geweest voor Jens, die in feite het equivalent van de hairmontage in de karpervisserij had ontdekt, maar haast niemand ervan kon overtuigen om het blijvend te proberen.

HET EI VAN COLUMBUS

Jens bleef echter niet bij de pakken zitten en na veel slapeloze nachten en heel veel hard werken, kwam hij met een nieuw systeem dat hem toeliet om een kleine dreg naast een inline lepel te presenteren. Deze keer betreft het een zeer eenvoudig te monteren

clipje, dat hij met behulp van een 3D-printer had ontwikkeld. Het was zijn bedoeling om dat ding ook op de markt te brengen, maar Jens zou Jens niet zijn als hij het niet eerst uit en te na zou testen, met de hulp van zijn grote netwerk aan visvrienden. Ik behoorde tot de gelukkigen die een aantal van die prototypes kreeg opgestuurd om ze te testen. De resultaten stroomden binnen en bevestigden wat ik zelf ook had ondervonden tijdens mijn vakantie op het Deense eiland Møn: het systeem werkt prima. Het is minder efficiënt dan de release rig met twee dregjes, maar met 70 procent van de aanbeten verzilverd, is het nog altijd 'a dream come true' voor het legertje zeeforelvisserij dat jaarlijks het geluk in het Noorden gaat zoeken...

Ik had zelf het geluk om met mijn prototypen onder meer twee zeer grote vissen te landen (70 en 74 cm) en hoewel ik duizend doden stierf van de zenuwen tijdens de drill van zo'n extreem hard vechtende vis op een piepklein dregje, liep alles telkens van een leien dakje: het materiaal gaf geen krimp. Eigenlijk is dat ook logisch: als alles in balans is – een niet te strakke hengel en een niet te dikke lijn en een niet te bruut afgestelde molenslip –

ZELF MONTEREN

De nu in diverse kleuren verkrijgbare release rigs zijn eenvoudig te monteren op het kunst-aas van je keuze.

dan kan een dregje van hoge kwaliteit echt heel veel hebben, hoe klein het ook is... Een enorm bijkomend voordeel is dat zo een kleine dreg ook veel minder schade aanricht in de bek van onze geliefde gestipte tegenstanders, zodat we ze nagenoeg altijd onbeschadigd terug kunnen zetten. In Nederland, waar de soort beschermde status geniet, zou dit systeem haast verplicht moeten zijn...

CODE GEKRAAKT?

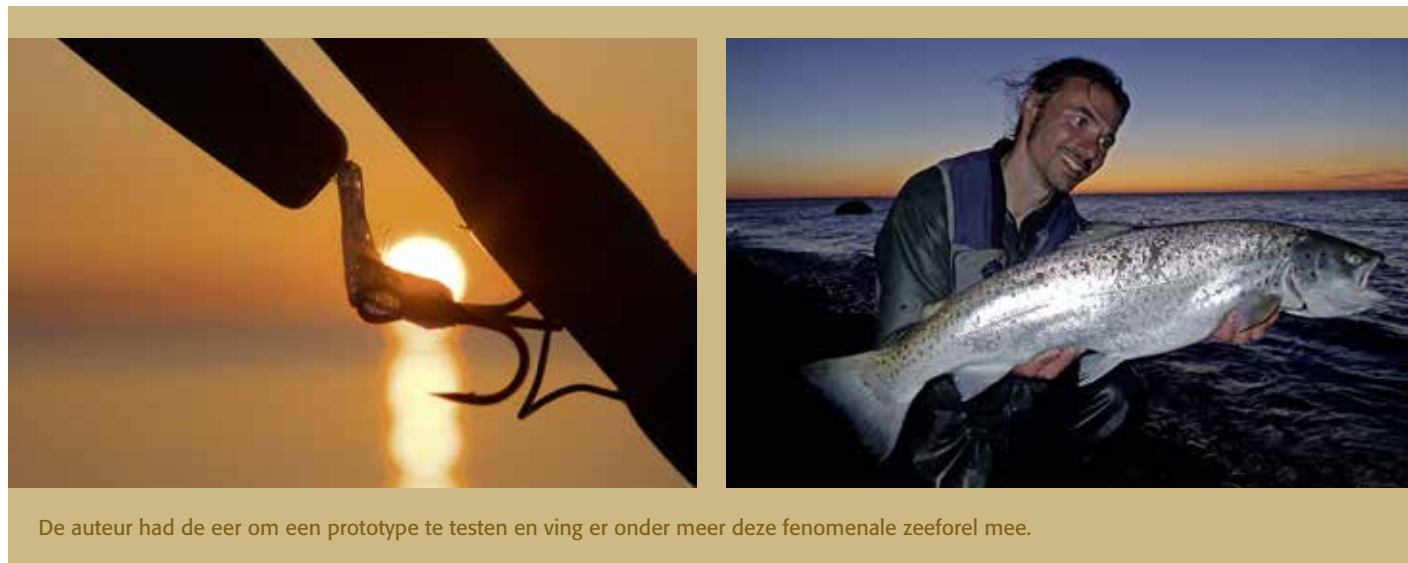
Is het raadsel nu opgelost? Uiteraard niet – iedere visser die ooit heeft gedacht dat hij de code had gekraakt, kreeg kort daarna het deksel op de neus. Ook dit systeem is niet perfect, want één op de drie forellen gaat er nog altijd ongestraft vandoor. Het systeem moet zich ook nog verder bewijzen. Zal de hoge score bijvoorbeeld bewaard blijven als duizenden vissers, in zeer verschillende omstandigheden en met zeer verschillende stijlen, het uit en te na gaan testen? De toekomst zal het uitwijzen. Ik sprak op Møn alvast één uitdager die beweerde een nog efficiënter systeem te hebben ontwikkeld: visgids Ken Sørensen. Hij zweert bij redelijk

grote circle hooks in combinatie met een inlinelepel. De truc is volgens hem om snel in te draaien en vooral niet aan te slaan bij een aanbeet, maar gewoon te blijven draaien, omdat de haak zich zo heel netjes in het scharnier van de bek kan draaien. Ik heb zijn systeem getest en ving er een vijftal forellen mee, maar had

toch ook drie missers. Acht 'contacten' zijn natuurlijk niet voldoende om conclusies te trekken, maar wat ik wél weet is dat ik graag in gezelschap vertoef van vissers die altijd blijven knutselen en uitproberen...

Tom Sintobin in samenwerking met Jens Bursell

Zou de code hiermee dan definitief zijn gekraakt?

De auteur had de eer om een prototype te testen en ving er onder meer deze fenomenale zeeforel mee.

